

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL

Dimecres, 30 de novembre de 2022

Catequesi sobre el discerniment 10. La consolació vertadera

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Continuant la nostra reflexió sobre el discerniment, i en particular sobre l'experiència espiritual anomenada "consolació", de la qual vam parlar dimecres passat, ens preguntem: Com podem reconèixer la vertadera consolació? És una pregunta molt important per a un bon discerniment, per a no ser enganyats en la cerca del nostre bé veritable.

Podem trobar alguns criteris en un passatge dels Exercicis espirituals de sant Ignasi de Loiola. «Debemos mucho advertir el discurso de los pensamientos» —diu sant Ignasi— «y si el principio, medio y fin es todo bueno, inclinado a todo bien, señal es de buen ángel; mas si en el discurso de los pensamientos que trae, acaba en alguna cosa mala o distractiva, o menos buena que la que el ánima antes tenía propuesta de hacer, o la enflaquece o inquieta o conturba a la ánima, quitándola su paz, tranquilidad y quietud que antes tenía, clara señal es proceder de mal espíritu, enemigo de nuestro provecho y salud eterna» (n. 333). Perquè és cert: hi ha una consolació vertadera, però també hi ha consolacions que no ho són. I per això cal entendre bé el recorregut de la consolació: com va i on em porta? Si em porta a alguna cosa que no va bé, que no és bona, la consolació no és vertadera, és "falsa", per dir-ho d'alguna manera.

I aquestes indicacions són valuoses i mereixen un breu comentari. Què significa que el principi està orientat al bé, com diu sant Ignasi, d'una bona consolació? Per exemple, tinc la intenció de resar, i noto que aquesta intenció va acompanyada de l'afecte envers el Senyor i envers el proïsme, que convida a fer gestos de generositat, de caritat: és un principi bo. Malgrat això, pot passar que aquest intenció sorgeixi per evitar un treball o un encàrrec que se m'ha encomanat: cada vegada que he de rentar els plats o netejar la casa, tinc un gran desig de posar-me a resar! Això passa als convents. Però la pregària no és una fuga de les nostres feines, al contrari, és una ajuda per a fer aquell bé que som cridats a realitzar, aquí i ara. Això pel que fa al *principi*.

Hi ha també el mig: sant Ignasi deia que el principi, el mig i el final han de ser bons. El principi és això: jo tinc ganes de resar per a no rentar els plats: ves, renta els plats i després ves a resar. Després hi ha el mig, és a dir, allò que ve després, allò que segueix aquell pensament. Continuant amb l'exemple precedent, si començo a resar i, com fa el fariseu de la paràbola (cf. Lc 18-9-14), tendeixo a complaure'm de mi mateix i a menysprear els altres, potser amb ànim ressentit i àcid, llavors aquests són signes que el mal esperit ha utilitzat aquell pensament com a clau d'accés per entrar en el meu cor i transmetre'm el seus sentiments. Si jo vaig a resar i em ve al pensament això del fariseu famós —«et dono gràcies, Senyor, perquè jo reso, no soc com altres persones que no et cerquen, que no resen»—, aquella pregària acaba malament. Aquella consolació de resar és per a sentir-se un paó davant Déu. I aquest és el *mig* que no va bé.

I després hi ha el final: el principi, el mig i el final. El final és un aspecte que ja hem trobat, és a dir: on em porta un pensament? Per exemple, on em porta el pensament de resar. Aquí pot passar que treballi dur per una obra bonica i digna, però que això

m'empenyi a no resar més, perquè estic molt enfeinat amb moltes coses, em trobo cada vegada més agressiu i enfurismat, penso que tot depèn de mi, fins que perdo la confiança en Déu. Aquí evidentment hi ha l'acció del mal esperit. Jo em poso a resar, després en la pregària em sento omnipotent, que tot ha d'estar a les meves mans perquè jo soc l'únic, l'única que sap tirar endavant les coses: evidentment no hi ha el bon esperit allí. Cal examinar bé el recorregut dels nostres sentiments i el recorregut dels bons sentiments, de la consolació, en el moment en què jo vull fer alguna cosa. Com és el principi, com és el mig i com és el final.

L'estil de l'enemic —quan parlem de l'enemic, parlem del diable, perquè el dimoni existeix, hi és! El seu estil, ho sabem, és presentar-se de manera astuta, disfressada: parteix d'allò que tenim més a prop del nostre cor i després ens atrau cap a ell, de mica en mica: el mal entra d'amagat, sense que la persona se n'adoni. I amb el temps la suavitat es converteix en duresa: aquell pensament es revela per com és realment.

D'aquí la importància d'aquest pacient, però indispensable examen de l'origen i de la veritat dels nostres pensaments; és una invitació a aprendre de les experiències, d'allò que ens passa, per a no continuar repetint els mateixos errors. Com més ens coneixem a nosaltres mateixos, més ens adonem de per on entra el mal esperit, les seves “contrasenyes”, les seves portes d'entrada al nostre cor, que són els punts on som més sensibles, per a posar-hi atenció de cara al futur. Cadascun de nosaltres té punts més sensibles, punts més dèbils en la seva personalitat: i per aquí entra el mal esperit i ens porta pel camí que no és just, o ens treu del veritable camí just. Vaig a resar, però em treu de la pregària.

Els exemples podrien multiplicar-se com es vulgui, reflexionant sobre els nostres dies. Per això és tan important l'examen de consciència quotidià: abans d'acabar el dia, aturar-se una mica. Què ha passat? No als diaris, no a la vida: què ha passat en el meu cor? El meu cor ha estat atent? Ha crescut? Ha estat un camí per on ha passat tot, sense el meu coneixement? Què ha passat en el meu cor? I aquest examen és important, és la fatiga valuosa de rellegir el que s'ha viscut sota un punt de vista particular. Adonar-se que allò que passa és important, és signe que la gràcia de Déu està treballant en nosaltres, ajudant-nos a créixer en llibertat i consciència. No estem sols: és l'Esperit Sant qui és amb nosaltres. Veiem com han anat les coses.

L'autèntica consolació és una espècie de confirmació del fet que estem fent allò que Déu vol de nosaltres, que caminem pels seus camins, pels camins de la vida, de l'alegria, de la pau. El discerniment, de fet, no se centra simplement en el bé o en el màxim bé possible, sinó en allò que és bo per a mi aquí i ara: sobre això estic cridat a créixer, posant límits a altres propostes, atractives però irreal, per a no ser enganyat en la cerca del bé veritable.

Germans i germanes, cal entendre, anar endavant en la comprensió del que passa en el meu cor. I per aconseguir-ho cal l'examen de consciència, per a veure què ha passat avui. “Avui m'he enfadat, no he fet això...”: però per què? Anar més enllà del per què és buscar l'arrel d'aquests errors. “Avui m'he sentit feliç, estava molest perquè havia d'ajudar aquelles persones, però al final m'he sentit ple, plena per aquella ajuda”: i hi ha l'esperit Sant. Aprendre a llegir en el llibre del nostre cor què ha passat durant el dia. Feu-ho, només dos minuts, però us farà bé, us ho asseguro.